

Een bedrijfsdatabank voor Vlaanderen

De Vlaamse Industrieel-Economische en Ondernemingsdatabank (VIO-databank) die binnen het Steunpunt Ondernemerschap, Ondernemingen en Innovatie wordt opgesteld, vormt door het combineren van gegevens van de Balanscentrale met gegevens over buitenlandse ondernemingen in België een unieke databank. Deze databank bevat dan ook een schat aan informatie met betrekking tot de macro- en meso-economische structuur en de dynamiek van de Vlaamse economie. Derhalve zal de VIO-databank een waardevol middel zijn om een substantiële ondersteuning te geven aan de Vlaamse regering bij het ontwikkelen van kwaliteitsvolle leidraden omtrent duurzame economische groei en ondernemerschap. In het kader van het ontwikkelen van deze beleidslijnen zullen in 2003 twee onderzoeksrapporten verschijnen op basis van de VIO-databank. Een eerste, gepland voor mei 2003, zal gaan over de structuur en de dynamiek van de Vlaamse economie, terwijl het tweede, gepland voor het najaar van 2003, zich zal concentreren op de buitenlandse ondernemingen in Vlaanderen.

De VIO-databank binnen het Steunpunt Ondernemerschap, Ondernemingen en Innovatie

Het steunpunt Ondernemerschap, Ondernemingen en Innovatie concentreert zich op de relatie tussen ondernemerschap, ondernemingen en concurrentievermogen en heeft als belangrijke taak een substantiële ondersteuning te geven aan de Vlaamse regering bij het ontwikkelen van kwaliteitsvolle leidraden omtrent innovatie en ondernemerschap. De ruggegraat van het steunpunt wordt gevormd door een aantal uitgebreide longitudinale databanken, waaronder de VIO-databank. Deze databanken

zijn waardevolle middelen om de belangrijkste doelstelling van het steunpunt te vervullen, namelijk het begeleiden van de Vlaamse overheid bij de ontwikkeling van beleidsinstrumenten die duurzame economische groei bevorderen en ondernemerschap stimuleren.

De doelstelling van de VIO-databank is het in kaart brengen van de veranderingen en ontwikkelingen in de Vlaamse economie op macro-niveau (de totale Vlaamse economie) en meso-niveau (de bedrijfstakken). Voor de opbouw van de VIO-databank worden hiertoe gegevens van de Balanscentrale gecombineerd met gegevens over buitenlandse ondernemingen in België.

Opbouw van de VIO-databank

Voor de opbouw van de VIO-databank worden jaarlijks alle Belgische ondernemingen in de industrie (Nacebel 101 t.e.m. Nacebel 455) en in de diensten (Nacebel 501 t.e.m. Nacebel 748) geselecteerd die een jaarrekening hebben neergelegd bij de Balanscentrale en daarin positieve werkgelegenheid rapporteren. Bij wijze van startpunt werd in het eerste werkingsjaar van het steunpunt een databank samengesteld van de ondernemingen in de industrie en de diensten die in de periode 1996-2000 minstens één keer positieve werkgelegenheid rapporteerden. De op die manier gevormde startdatabank omvat 40 105 ondernemingen in de industrie en 104 040 ondernemingen in de diensten. Het

is de bedoeling dat deze databank jaarlijks wordt aangevuld en geüpdatet.

De keuze voor 1996 als startjaar van de VIO-databank wordt verantwoord door het feit dat vanaf '96 enkel werknemers die ingeschreven zijn in het personeelsregister beschouwd worden als personeelsleden van een onderneming. Tot '96 werden uitzendkrachten, de ter beschikking van een onderneming gestelde personen en de personen die in de onderneming werken onder het statuut van een zelfstandige ook als personeelslid opgenomen. Om vergelijkingen over de jaren heen mogelijk te maken, werd ervoor gekozen de databank te beginnen vanaf '96.

In de VIO-databank zijn per onderneming naast acht identificatievariabelen (o.a. naam, BTW-nummer, Nacebel-code, rechtsvorm, datum van oprichting, ...) per jaar 36 variabelen opgenomen. Met betrekking tot arbeidsmarktonderzoek betreft het hier onder meer bezoldigingen, sociale lasten en pensioenen, het gemiddeld personeelsbestand, bezoldigingen en rechtstreekse sociale voordelen uit de jaarrekening, alsook het gemiddeld aantal werknemers en het aantal werkelijk gepresteerde uren in voltijdse equivalenten zoals gerapporteerd in de sociale balans.

Wanneer aan deze databank de informatie over de graad van buitenlandse controle in de ondernemingen wordt toegevoegd, verkrijgt men een unieke databank met informatie over alle ondernemingen die actief zijn in de Vlaamse economie. Deze databank bevat namelijk informatie op macro-economisch niveau (totale Vlaamse economie), op meso-economisch niveau (de bedrijfstakken) en op micro-economisch niveau (de individuele ondernemingen).

Onderzoeksmogelijkheden van de VIO-databank

Het is duidelijk dat de VIO-databank een schat aan informatie bevat, waarmee verschillende types van onderzoek kunnen worden uitgevoerd. In de eerste plaats kan aan de hand van de VIO-databank het succes van de Vlaamse economie van jaar tot jaar beoordeeld worden in termen van verschillende variabelen (zoals aantal en aard van ondernemingen, tewerkstelling, winst/verlies, verkoopcijfers, ...) en kan de dynamiek van de Vlaamse economie in kaart worden gebracht. De databank laat

ten tweede ook toe kortetermijnonderzoek te doen, zoals bijvoorbeeld de analyse van de effecten van een specifieke beleidsmaatregel op de activiteiten van ondernemingen en industrieën. Op basis van de informatie over de graad van buitenlandse controle in de ondernemingen kan tenslotte specifiek onderzoek worden verricht met betrekking tot de buitenlandse ondernemingen in Vlaanderen.

De structuur en de dynamiek van de Vlaamse economie

Een eerste onderzoeksrapport, gepland voor mei 2003, zal zich op basis van de informatie uit de jaarrekeningen van de ondernemingen concentreren op de structuur en de dynamiek van de Vlaamse economie. Hiertoe wordt vooreerst de macro- en meso-economische structuur van de Vlaamse economie aan de hand van een aantal kerncijfers (zoals aantal en aard van ondernemingen, tewerkstelling, toegevoegde waarde, ...) met betrekking tot respectievelijk de totale economie en de verschillende bedrijfstakken voorgesteld.

Daarnaast wordt een aantal dynamiekindicatoren berekend, zoals de toetreding van nieuwe ondernemingen, de groei en inkrimping van gevestigde ondernemingen en de uittreding van bestaande ondernemingen. Gezien er bijzondere aandacht wordt besteed aan de structurele dynamieken tussen en binnen bedrijfstakken, worden deze dynamiekindicatoren niet alleen berekend voor de totale Vlaamse economie, maar ook voor de verschillende bedrijfstakken.

Bovenstaande analyse is interessant bij het ontwikkelen van beleidslijnen die economische groei bevorderen. Dergelijke analyses laten immers niet alleen toe een beeld te schetsen van de structurele veranderingen die zich over de jaren heen aftekenen binnen de Vlaamse economie, maar ook de bedrijfstakken en types ondernemingen te identificeren die succesvol zijn in het creëren van toegevoegde waarde en tewerkstelling.

Buitenlandse ondernemingen in Vlaanderen

De Vlaamse economie wordt gekenmerkt door een duale structuur met een zeer groot aantal kleine

ondernemingen en een klein aantal grote ondernemingen, die bovendien vaak van buitenlandse oorsprong blijken te zijn. Gezien het belang en de grote aanwezigheid van buitenlandse ondernemingen in Vlaanderen, zal in het kader van het onderzoek met betrekking tot de VIO-databank speciale aandacht uitgaan naar deze buitenlandse ondernemingen. Derhalve is in het najaar van 2003 een tweede onderzoeksrapport gepland waarin een aantal onderzoeksvragen met betrekking tot buitenlandse ondernemingen in Vlaanderen zal worden onderzocht.

Vooreerst wordt het belang van de buitenlandse ondernemingen in de Vlaamse economie bepaald aan de hand van een aantal kerncijfers, zoals o.a. het aantal ondernemingen, de werkgelegenheid en de toegevoegde waarde. Verder wordt op basis van de VIO-databank nagegaan of de buitenlandse ondernemingen in Vlaanderen geconcentreerd zijn in bepaalde sectoren en/of afkomstig zijn uit bepaalde landen. Ten derde worden de dynamiekindicatoren, zoals beschreven in 3.1., eveneens berekend voor de buitenlandse ondernemingen in Vlaanderen om hun dynamiek in de Vlaamse economie in kaart te brengen.

Een antwoord op deze onderzoeksvragen is niet onbelangrijk bij het uitstippelen van een beleid met betrekking tot de aantrekkingskracht van Vlaanderen voor buitenlandse investeerders. Gezien de afnemende aantrekkelijkheid van Vlaanderen voor buitenlandse investeerders kan bijvoorbeeld verwacht worden dat de toetreding van buitenlandse ondernemingen in Vlaanderen vandaag veel lager

is dan in vergelijking met de jaren '60 en '70. Derhalve kan het vanuit beleidsstandpunt interessant zijn om voldoende aandacht te besteden aan de bestaande buitenlandse ondernemingen in Vlaanderen. Via beleidsbepalingen kan bijvoorbeeld gepoogd worden om incentives te geven aan bestaande buitenlandse investeerders om hun activiteiten in Vlaanderen verder uit te breiden en om op die manier te vermijden dat ze hun activiteiten uit Vlaanderen zouden wegtrekken.

VIO-databank op www.ondernemerschap.be

Uit het voorgaande is duidelijk dat het in kaart brengen van de macro- en meso-economische structuur en de dynamiek van de Vlaamse economie op basis van de VIO-databank een substantiële ondersteuning zal zijn bij de ontwikkeling van beleidsinstrumenten die duurzame economische groei bevorderen en ondernemerschap stimuleren. Het is de bedoeling dat de beleidsgerichte onderzoeksrapporten die hieromtrent zullen gepubliceerd worden beschikbaar zullen zijn via de website van het Steunpunt Ondernemerschap Ondernemingen en Innovatie (www.ondernemerschap.be).

*Isabelle Vandenbroere
Koen De Backer
Leo Sleuwaegen
Steunpunt Ondernemerschap
Ondernemingen en Innovatie*